I

(Ανακοινώσεις)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 14ης Μαΐου 1987

Σχετικά με ένα πρόγραμμα ευρωπαϊκής συνεργασίας για την ένταξη των μειονεκτούντων παιδιών στα κανονικά σχολεία

(87/C 211/01)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΣΥΝΕΛΘΟΝΤΕΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ —

σημειώνουν, με βάση έκθεση της Επιτροπής Παιδείας, την πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά την ένταξη των μειονεκτούντων παιδιών στα κανονικά σχολεία, μετά την έγκριση των συμπερασμάτων της 4ης Ιουνίου 1984 για το θέμα αυτό,

επιβεβαιώνουν τη σπουδαιότητα της μεγαλύτερης δυνατής ένταξης μειονεκτούντων παιδιών στα κανονικά σχολεία, καθώς και τα κυριότερα μέτρα που αναφέρονται στα εν λόγω συμπεράσματα όσον αφορά την εξάλειψη των φυσικών εμποδίων, την ειδική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, την επεξεργασία σχολικών αναλυτικών προγραμμάτων και την επίτευξη μεγαλύτερης κατανόησης εκ μέρους των οικογενειών και του τοπικού πληθυσμού,

τονίζουν ότι είναι αναγκαίο να συνεχιστούν οι εργασίες βάσει των συμπερασμάτων, στα πλαίσια του κοινοτικού προγράμματος για τη γενική κοινωνική ένταξη των μειονεκτούντων ατόμων [1],

συμφωνούν ότι για τις μελλοντικές ενέργειες των κρατών μελών και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρήσεις που εκτίθενται στο παράρτημα I των παρόντων συμπερασμάτων,

εγκρίνουν κατ' αρχήν το τετραετές πρόγραμμα ευρωπαϊκής συνεργασίας και ανταλλαγών προς υποστήριξη των ενεργειών των κρατών μελών, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα II των παρόντων συμπερασμάτων. Στο παράρτημα III περιλαμβάνεται κατάλογος θεμάτων έρευνας. Η Επιτροπή θα αναλάβει την υλοποίηση του προγράμματος αυτού, εντός των ορίων των οικονομικών της δυνατοτήτων, και με κάθε αναγκαία βοήθεια εκ μέρους των κρατών μελών,

συμφωνούν με την πρόταση της Επιτροπής να ανανεωθεί η εντολή προς την ομάδα εργασίας για την ένταξη των μειονεκτούντων παιδιών στα κανονικά σχολεία, ούτως ώστε η ομάδα αυτή να προβεί στην τελική επεξεργασία του προαναφερομένου προγράμματος και να επιτηρήσει την εκτέλεσή του,

καλούν την Επιτροπή να εξασφαλίσει, κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του προγράμματος:

— στενό συντονισμό με το πρόγραμμα δράσης υπέρ της κοινωνικής και οικονομικής ένταξης και της ανεξάρτητης διαβίωσης των μειονεκτούντων ατόμων,

— ιδιαίτερη προσοχή στα προβλήματα μετάβασης από το σχολείο στην ενεργό ζωή ενηλίκων, σε όλα τα κύρια μέρη του προγράμματος,

καλούν την Επιτροπή να υποβάλει, στο τέλος της καθορισμένης περιόδου, έκθεση σχετική με την πρόοδο που σημειώνεται στα κράτη μέλη και με το πρόγραμμα συνεργασίας και ανταλλαγών σε κοινοτικό επίπεδο.

---

[1] ΕΕ αριθ. C 347 της 31. 12. 1981.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Παρατηρήσεις σχετικά με τις μελλοντικές ενέργειες για την ένταξη των μειονεκτούντων παιδιών στα κανονικά σχολεία

α) Η ένταξη των μειονεκτούντων παιδιών στα κανονικά σχολεία θα πρέπει να θεωρηθεί ως σημαντικό μέρος της ώθησης προς κοινωνική ένταξη των μειονεκτούντων ατόμων. Μπορεί να οδηγήσει τα μειονεκτούντα παιδιά σε μια καλύτερη ζωή ενήλικων και εργαζομένων ατόμων. Συγχρόνως, τα φυσιολογικά παιδιά θα ωφεληθούν μεγαλώνοντας μαζί με τα μειονεκτούντα, και η ένταξη ενδέχεται να οδηγήσει σε εν γένει επιθυμητές εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις.

Οι εκπαιδευτικοί στόχοι των σχολείων, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης να αποκτήσουν τα παιδιά τις ικανότητες που απαιτεί η ενεργός ζωή του ενηλίκου, θα πρέπει να δίνουν σε όλα τα παιδιά τη δυνατότητα να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους. Θα πρέπει να τονίζονται οι ικανότητες και τα επιτεύγματα των παιδιών και όχι οι αδυναμίες τους, ενώ τα συστήματα και οι μέθοδοι διδασκαλίας θα πρέπει να είναι αρκετά εύκαμπτες ώστε να ανταποκρίνονται στις ατομικές ανάγκες όλων των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτούντων καθώς και εκείνων που παρουσιάζουν οποιεσδήποτε δυσκολίες μάθησης.

β) Η πολιτική της ένταξης είναι να επιφέρονται αλλαγές στα σχολικά συστήματα, και τα ίδια τα συστήματα θα πρέπει να εξελίσσονται περαιτέρω, ώστε να δίνουν σε όλα τα παιδιά τη δυνατότητα να αναπτύξουν πλήρως τις ατομικές τους δυνατότητες. Η ένταξη είναι μια διαδικασία εξελικτική, η οποία σέβεται τις διαφορές ύφους και ρυθμού μεταξύ σχολικών συστημάτων. Η ένταξη θέτει στόχους ατομικά για κάθε παιδί και σ' αυτή τη συνάρτηση, δεν θα ήταν σκόπιμο να επιβληθούν στη διαδικασία ένταξης θεσμοθετημένα όρια συνδεδεμένα με τη φύση και το βαθμό του μειονεκτήματος.

γ) Ένταξη και ειδικευμένα ιδρύματα θα πρέπει, μακροπρόθεσμα, να θεωρούνται ως συμπληρωματικές καταστάσεις. Η ένταξη στα κανονικά σχολεία θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερη και τα ειδικευμένα ιδρύματα να χρησιμοποιούνται τόσο, όσο χρειάζεται. Τα δύο συστήματα θα πρέπει να έχουν ενεργό συνεργασία — με από κοινού οργάνωση εκπαιδευτικών και ειδικευμένων υπηρεσιών, καθώς και με άλλους τρόπους — βάσει εναρμονισμένων και σαφώς καθορισμένων κατευθυντήριων γραμμών τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο.

δ) Στα πλαίσια του γενικού προγράμματος για την κοινωνική ένταξη των μειονεκτούντων ατόμων, θα πρέπει να αναπτυχθεί συνεργασία μεταξύ όλων των οργανισμών που ασχολούνται με τα μειονεκτούντα παιδιά, ως προς τη διδασκαλία, την επαγγελματική εκπαίδευση, τις υπηρεσίες που εξυπηρετούν τη μετάβαση από το σχολείο στην ενεργό ζωή των ενηλίκων, την υγεία (συμπεριλαμβανομένων και των ψυχολογικών και παραϊατρικών υπηρεσιών) και την κοινωνική πρόνοια. Η συνολική ευθύνη για την εκπαίδευση των μειονεκτούντων παιδιών θα πρέπει, όσο είναι δυνατόν, να εναποτίθεται στις αρμόδιες αρχές για την εκπαίδευση εν γένει.

ε) Πρέπει να διερευνηθούν πλήρως οι ποικίλλες εκπαιδευτικές δυνατότητες που μπορούν να παρέχουν οι νέες τεχνολογίες της πληροφορικής στον τομέα αυτό.

στ) Θα πρέπει να αναπτυχθούν σε εθνικό επίπεδο, τα μέσα συλλογής και δημοσίευσης των πληροφοριών για την πρόοδο της ένταξης στα σχολεία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Τετραετές πρόγραμμα ευρωπαϊκής συνεργασίας και ανταλλαγών, το οποίο θα αναλάβει να εκτελέσει η Επιτροπή προς υποστήριξη των ενεργειών των κρατών μελών

Α. Εξέταση των ακόλουθων θεμάτων που είναι κοινά σε όλα τα σχολικά επίπεδα και σε όλες τις μορφές μειονεξίας:

1. Ειδικά συστήματα και συνθήκες ένταξης,
2. Διδάσκαλοι και γονείς,
3. Σχολική τάξη,
4. Ολοκληρωμένη σχολική ζωή.

Λεπτομέρειες των θεμάτων αυτών περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ.

3. Επιλογή από την Επιτροπή, βάσει προτάσεων των κρατών μελών, είκοσι τοπικών εμπειριών/περιπτώσεων μειονεκτούντων που να παρουσιάζουν σαφή ένταξη και κοινά χαρακτηριστικά με ένα ή περισσότερα από τα 4 θέματα. Στην περίπτωση αυτή, τα θέματα μπορούν να αναλυθούν με περισσότερο ρεαλισμό βάσει του υλικού που θα συγκεντρωθεί και να βρεθούν λύσεις ευρείας εφαρμογής.

Οι ακόλουθες υπηρεσίες δικτύων μπορούν να προσφερθούν στα συνεργαζόμενα σχολεία:

— πρόγραμμα εκπαιδευτικών επισκέψεων (περίπου 80 από τις 100 πρόσθετες θέσεις ειδικής εκπαίδευσης που προβλέπονται στον προϋπολογισμό του 1988),

— ετήσια σεμινάρια για τους υπεύθυνους των «σχεδίων»,

— συμμετοχή δύο ή περισσότερων μελών ομάδας που ασχολείται με ένα «σχέδιο» σε ετήσιες διασκέψεις με συγκεκριμένα θέματα,

— τεκμηρίωση, πληροφορίες και συμβουλευτικές υπηρεσίες των συμβούλων της Επιτροπής, καθώς και τακτική έκδοση πληροφοριακών δελτίων.

Γ. Κατάλληλη χρήση των τραπεζών δεδομένων EURYDICE και HANDYNET για τους μειονεκτούντες, για ειδικά σημεία που αφορούν την εκπαίδευση των μειονεκτούντων παιδιών.

Δ. Συνεχής προσπάθεια για τη βέλτιστη συμβολή των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση των μειονεκτούντων παιδιών, ειδικά όσον αφορά την ένταξή τους στα σχολεία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Κατάλογος θεμάτων έρευνας

1. **Ειδικά συστήματα και ένταξη**

α) Ανάλυση συστημάτων για το συντονισμό αποφάσεων και εξελίξεων στα πλαίσια κάθε πολιτικής για την ένταξη των μειονεκτούντων·

β) ανάλυση των διαθέσιμων δεδομένων σχετικά με το σχετικό κόστος των διαφόρων ειδών παροχών·

γ) μελέτες περιπτώσεων που απεικονίζουν θετικές μεταβολές του ρόλου των ειδικευμένων εκπαιδευτικών/ιδρυμάτων στην ένταξη των μειονεκτούντων·

δ) πρακτικά πρότυπα θετικής συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών και άλλων τοπικών υπηρεσιών (υγεία, κοινωνική πρόνοια, κλπ.) προς ενίσχυση της ένταξης.

2. **Διδάσκαλοι και γονείς**

α) Σύγκριση προτύπων εργασίας και αξιολόγησης δεδομένων, όπου είναι διαθέσιμα, όσον αφορά:

i) την προσθήκη μαθήματος στα προγράμματα βασικής εκπαίδευσης, με σκοπό την προετοιμασία των εκπαιδευτικών «γενικής κατεύθυνσης» για τη διαδικασία ένταξης των μειονεκτούντων·

ii) ειδική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών γενικής κατεύθυνσης, εντός της υπηρεσίας τους, στα «βασικά» καθήκοντα που απαιτούνται για τη διαδικασία ένταξης των μειονεκτούντων·

iii) ειδική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών γενικής ή ειδικής κατεύθυνσης, εντός της υπηρεσίας τους, με σκοπό να διαδραματίσουν κύριους ρόλους στη διαδικασία ένταξης των μειονεκτούντων.

β) Μελέτες περιπτώσεων θετικών εμπειριών που αποσκοπούν στη θετική συμβολή των γονέων (καθώς και άλλων μελών της οικογένειας) μειονεκτούντων και φυσιολογικών παιδιών στη διαδικασία ένταξης, είτε με παροχή πληροφοριών, εκπαίδευση, συζήτηση με επαγγελματίες είτε με συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων.

3. **Σχολική τάξη**

Μελέτη περιπτώσεων αποτελεσματικής επεξεργασίας αναλυτικών προγραμμάτων που αναφέρονται ιδιαίτερα στις ανάγκες παιδιών με διάφορα μειονεκτήματα, σε σχέση με τα ακόλουθα:

α) τροποποιήσεις του στόχου και του περιεχομένου των προγραμμάτων ύλης·

β) τροποποιήσεις στις μεθόδους και στην οργάνωση της διδασκαλίας, κυρίως αυτών που αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της εξατομίκευσης·

γ) συμβολή των νέων τεχνολογιών ως βοήθημα στην επικοινωνία και την εκμάθηση.

4. **Ολοκληρωμένη σχολική ζωή**

α) Φυσικές πλευρές:

i) μελέτη περιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένων και οικονομικών δεδομένων, επιτυχούς κατασκευής ή προσαρμογής και εξοπλισμού σχολικών κτιρίων που να επιτρέπουν την πλήρη πρόσβαση των σωματικά και διανοητικά μειονεκτούντων παιδιών στους σχολικούς χώρους·

ii) ομοίως και για τα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα·

iii) παρόμοιες μελέτες σχετικά με τους κατάλληλους τρόπους μεταφοράς από το σπίτι στο σχολείο, που θα καλύπτουν όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και διάφορα περιβάλλοντα (αστικό/αγροτικό).

β) Κοινωνικές πλευρές:

ανάλυση μελετών (και, αν χρειασθεί, εκπόνηση νέων μελετών) για την κοινωνική εμπειρία των μειονεκτούντων παιδιών στις επαφές με φυσιολογικά άτομα, που θα βασίζεται κυρίως στη μαρτυρία των παιδιών αυτών και των συμμαθητών τους.